SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1722

av Larry Söder (KD)

Kortare handläggningstider och effektivare överklaganden i plan- och byggärenden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 90 procent av enklare överklagade plan- och byggärenden hos länsstyrelserna ska avgöras inom 90 dagar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att övriga överklagade plan- och byggärenden hos länsstyrelserna som huvudregel ska avgöras inom 180 dagar, med undantag för särskilt komplicerade ärenden, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För Kristdemokraterna är äganderätten, familjens trygghet och människors möjlighet att forma sin egen vardag grundläggande värden. Den som vill bygga ett hem, utveckla sin fastighet eller investera i en verksamhet ska inte mötas av onödigt långa myndighetsprocesser.

Rätten att överklaga beslut är en självklar del av rättssäkerheten. Men rättssäkerhet handlar också om att få besked inom rimlig tid. Långa handläggningstider skapar osäkerhet, fördyrar byggprojekt och hämmar bostadsbyggande och företagande.

Riksrevisionens rapport Överklaganden inom plan- och byggprocessen – länsstyrelsernas och domstolarnas handläggning (RiR 2026:21) visar att det finns betydande möjligheter att effektivisera handläggningen, särskilt hos länsstyrelserna. Skillnaderna mellan länen är stora och kan inte enbart förklaras av olika förutsättningar. Organisation, arbetsfördelning och arbetssätt har stor betydelse. Det är inte rimligt att människors väntetid ska bero på i vilket län de bor.

Regeringen bör införa tydliga nationella mål för länsstyrelsernas handläggning av överklagade plan- och byggärenden. Minst 90 procent av enklare ärenden bör avgöras inom 90 dagar. Övriga ärenden bör som huvudregel avgöras inom 180 dagar, med möjlighet tilkräver det. Gemensamma kriterier för enklare ärenden behöver fastställas för att underlätta handläggning.

För att minska de långa väntetiderna bör antalet pågående ärenden äldre än sex månader halveras inom tre år. Dessutom bör samtliga inkommande ärenden genomgå en första granskning inom fem arbetsdagar, så att kompletteringsbehov upptäcks tidigt.

Målen ska följas upp genom en öppen och jämförbar kvartalsvis redovisning av länsstyrelsernas resultat. På så sätt kan brister identifieras och framgångsrika arbetssätt spridas.

Riksrevisionens granskning visar att det finns utrymme för betydande förbättringar. Med tydliga tidsmål, bättre organisation, ökad samverkan och modern digital handläggning kan väntetiderna kortas utan att rättssäkerheten äventyras.

Staten ska vara ett stöd för människors initiativ, inte ett hinder för familjer som vill bygga ett hem eller företag som vill investera och utvecklas.

Larry Söder (KD)